

YENİ ÇIKAN İLAÇLARDA BİR YILLIK KULLANMA SÜRESİ

Ecz. Levent KAMACIK (*)
Ecz. Engin DÜNYAOĞULLARI(**)

"Bakanlık bugüne kadar bir yıllık stabilite sonuçlarının kaç tanesini kabul etmiştir, kaç tane firmanın; hangi ilaçlarının bir yıl sonunda istediği üç yıl kullanma süresini iki yıla indirmiştir yada beş yıla çıkarmıştır. Bunlar açıklanmalıdır."

İLAÇ DOSYASI

Ülkemizde uygulanan sağlıksız sağlık politikasındaki çarpıklığın irdelendiği dönüm noktası olan ilaç kararnamelelerinde, yanlış uygulamanın örnekleri son yıllarda artarak, kendini göstermektedir.

Ülkemizdeki ilaç pazarının, ilaç panayırı haline dönüşmesinde, muhakkak ki tedavi değeri bile tartışılacak bir sürü ilaca, ruhsat ve ithal izni verilmesinin önemli bir yeri vardır. Ancak bu iki noktadan biri olan yeni ruhsat alan ilaçların, son kullanma tarihlerinin ayrıca tartışılması gerekmektedir.

Bilindiği gibi ülkemizde üretilmek için yeni ruhsat alan ilaçların piyasalanmasında, öncelikle Bakanlık tarafından "Bir yıllık kullanım süresi" verilmektedir. Yine o ilacın bu bir yıllık süre içinde üretici firma tarafından yapılan diğer şarjlarında da son kullanım süresinin, bir yıl kullanım tarihli olması zorunlu tutulmaktadır.

Bakanlık, "bir yıllık son kullanma" süresinin uzatılabilmesi için üretici firmadan ilacın bir yıllık stabilite (dayanıklılık) testlerinin yapılarak bildirilmesini istemektedir.

Stabilitede amaçlanan, etken maddenin hazırlanan ilaç içinde sabit kalması, tedavi değerinin belirtilen özellikleri göstermesi, zaman içinde oluşacak üretim, ambalaj v.b. geçimsizliklerin, olumsuzlukların

(*) İzmir Eczacı Odası Başkanı

(**) İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu Sayman

Üyesi

önlenmesidir. Sonuçta ilacı kullananın korunması açısından bunun önemi tartışılmaz.

Öncelikle gözden kaçırılmaması gereken nokta Türkiye'de üretilecek ilacın hammaddesinin ithalatında, o hammadde üzerinde ihracatçı firma tarafından konulmuş son kullanma tarihinin bulunmasıdır. Ayrıca Bakanlık hammaddeye ithalat izni vermek için hammadde ile ilgili tüm in vivo ve in vitro araştırma sonuçlarının da verilmesini istemektedir.

Yine aynı şekilde Türkiye'de yeni ilaçların üretiminin çok büyük bir bölümü ya o uluslararası firmanın ülkemizde bulunan grubu tarafından, ya da yerli bir firmanın o ilacı üreten yabancı firmadan aldığı lisansı ile olabilmektedir.

Bilindiği gibi ilacın gerek yabancı firmanın ülkemizdeki temsilcisi, gerekse yerli firma tarafından üretilmesinde, her iki biçimde de patent sahibi firmanın koyduğu isim, üretim, ambalajla ilgili kısıtlara kesinlikle uyulması gerekmektedir.

Ülkemizde yeni çıkıyor bile olsa birçok ilaç değişik ülkelerde yıllardır kullanılan ilaçlardır. Yabancı ülkelerde - yeni çıkan ilaçlar da dahil - son kullanma tarihleri o ülkelerin gerçekten sistemleşmiş sağlık örgütlerince belirlenmiş bulunmaktadır. Yukarıdaki noktalar da göz önüne alındığında "bir yıllık son kullanma" kısıtlamasının ülkemizde "Amerika'yı yeni baştan keşfetmek"ten öte anlam taşımayan, tüketilemeyerek yok edilmesi gereken - ama yok edilip edilmediği bile belli olmayan - ulusal bir değer kaybını peşi sıra getiren uygulama olarak geliştiği görülmektedir.

Bu konunun ulusal çıkarlar da göz önüne alındığında akılcı çözümünün başka olacağı doğaldır. Şöyle ki :

Bir ilaç üreticisi tarafından yeni çıkarılan ilacına istenen kullanım süresi Bakanlık tarafından verilebilir. Bu arada yeni çıkan ilacın stabilite araştırma çalışmaları Bakanlık bünyesinde bulunan Refik Saydam Merkez Hıfzısıhha Araştırma Enstitüsü tarafından sürdürülebilir. Bu çalışmalarda gerekli donanım için öz kaynak, stabilite çalışması yapılan ilacın üreticisi firmalarca, üretilen hizmetin ücretlendirilmesi ile çözülebilir. Yine bu uygulamada zorunlu stabilite çalışmalarının yoğunluğuna ve / veya yöntemlerinin maliyetlerine göre değişik ücretlendirmeler yapılabilir.

Bu arada da yeni çıkan ilaç için firma istediği son kullanma tarihini kullanabilir. Ancak Bakanlık tarafından ruhsatlandırma aşamasında getirilen zorunluluk ile, yürütülen stabilite çalışmalarının bir yıllık sonuçlarının olumsuz çıkması halinde ruhsatın tamamı ile iptali de koşul olarak getirilir.

Bugün ülkemizdeki yeni çıkan ilaçlarda "bir yıllık son kullanma tarihinin" bulunması koşulu bir açıdan da Bakanlık tarafından uygulatılan GMP'ye rağmen, hala ilaç üreticisine Bakanlığın güvenemediği şeklinde de düşünülebilir.

Ancak akılcı açıklaması oldukça güç olan bu uy-

gulamada görülen bir başka ilginç nokta da aynı uygulamaya sahip olduğu söylenen bir diğer müstahzar grubun - dış macunlarının - yeni çıksa bile beş yıllık son kullanma tarihi alabilmesidir.

Yine ilginç olan bir diğer özellik aynı farmasotik formda aynı etken maddeyi içeren ilaçların, farklı gramajlardaki ambalajlarında bile "bir yıllık son kullanma tarihi" uygulamasının sürdürülmesidir. Bunun yaşanan en son örneği Pulmex pomadın çıkartılan büyük ambalajının da yeni baştan "bir yıllık son kullanma tarihi" ile piyasalanmasıdır.

Etken madde azalmasına uğramaksızın, son kullanma tarihi geçen ilaçlar atılırken - ya da birşeyler olurken - ilacı üretmekten vazgeçip ithal ederseniz, ithal ilacınızda Avrupa'daki son kullanma tarihini kullanabileceksiniz. Yani Pulmex'i Türkiye Ciba, İsviçre'den ithal edip üretmekten vazgeçerse, haricen kullanılan çok basit formüllü bu ilaçta Avrupa'daki son kullanma tarihini kabul ettirebilecektir. Böylece boşu boşuna döviz kaybını onayladığınız gibi, bir sürü yan girdinin de oluşmamasına neden olabileceksiniz.

Sonuçta bu uygulamanın ortaya çıkan bir başka sonucu Bakanlık tarafından ilaç ithalatına sağlanan destek, Türkiye'de üretilen ilaca verilen köstektir. Bakanlığın ilaç sanayine olan bakış açısı bizce bu konudaki kösteğin yanlışlıkla verildiğini düşündürmektedir.

Türkiye'de Üretilen Yeni Çıkan İlaçların Kullanma Süreleri

FLOKSİN 500 mg.tbl	Ruhsat Tarihi : 2.1987
	İmal Tarihi : 10. 1987
	Son Kul. Tarihi : 10. 1988
MIDERAN tbl.	Ruhsat Tarihi : 3. 1987
	İmal Tarihi : 3.1987
	Son Kul Tarihi : 3.1988
TAO 500mg.tbl.	Ruhsat Tarihi : 9.1986
	İmal Tarihi : 7.1987
	Son Kul. Tarihi : 7.1988

İthal Edilen İlaçların Kullanma Süreleri

ASPIRİN PLUS C tbl.	İth.Ruhsat Tarihi:5.1987
	İmal Tarihi:7.1987
	Son.Kul Tarihi:1.1989
AUGMENTİN tbl.	İth Ruhsat Tarihi:8.1986
	İmal Tarihi:8.1987
	Son Kul. Tarihi:8.1990
PROTAGENT damla	İth.Ruhsat Tarihi:4.1987
	İmal Tarihi:7.1987
	Son Kul. Tarihi:7.1990

KURULAN EKONOMİNİN TEMELİ

Ecz. Hüsnü KAYA (*)

Diyelim ki 24.10. 1973 tarihinde bir otomobil aldınız. Trafiğe müracaat ettiniz, gerekli işlemleri yaptır-
dınız, ruhsatınızı cebinize koydunuz, plaka numaramız be-
lirlendi : 117 / 6

Şimdi artık kurulun direksiyona sürün keyfini otomobilinizin.

Aradan aylar, yıllar geçtikten sonra; nedendir bilinmez otomobilinize karşı içinde bir soğukluk belir-
miştir. Beklediğiniz verimi alamaz olmuştunuzdur, aksesu-
rlar çekiciliğini yitirmiştir.

Aynı markadan bir otomobil daha alın, aksesu-
rlar da bir iki değişiklik yaptırın, ama güvendiğiniz biri-
lerine. Bir de plakayı taktınız mı tamamdır : 117 / 6

Eski otomobilinizin plakası. Hay Allah ! Tra-
fik de aynı plakayı vermiyor, oysa ne güzel bir rakamdı
eski 117 / 6 Anlaşılan olmayacak bu iş.

Bu bir fantazi idi,ama şimdi aktaracaklarım gerçek.

Adı : ARTRİL
Ruhsat Tarihi : 24.10.1973
Ruhsat Numarası : 117 / 6
Formül : 200 mg. ibuprofen
Üreten Firma : ECZACIBAŞI

Adı : DOLVEN
Ruhsat Tarihi : 24.10.1973
(Artril'in aynı)
Ruhsat Numarası : 117 / 6
(Artril'in aynı)
Formül : 200 mg. ibuprofen
(Artril'in aynı)
Üreten Firma : ECZACIBAŞI
(Artril'in aynı)

(*) İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu Üyesi

İlk anda aklımıza Artril'in üretime son verileceği, 200 mg. ibuprofenin Dolven adı altında çıkacağı geldi. (Aslında bu varsayım bile olayı aklamazdı.) 15 Haziran 1987 de firmanın İzmir Bürosunu telefon ile aradık. Yetkililerle İzmir Eczacı Odası adına konuştuk. Artril'in üretimine son verilmeyeceğini, Dolven'den ayrı bir ilaç olarak varlığını sürdüreceğini öğrendik.

Müstahzar üzerinde tanım farklılıklarında vardı.

Artril kutusu üzerinde; Antiromatizmal, Antienflamatuvar, Analjezik diye tanıtılırken, aynı ibuprofen Dolven kutusu icine girince (Belli ki kutunun bir özelliğinden dolayı) y a l n ı z c a Analjezik, Antipiretik etkilere sahip bir ilaç olup çıkıveriyordu.

Artril'in prospektüsünde, kullandığı yerler başlıklı bölümde; Artrit, romatoid artrit, osteoartrit ve benzer durumlar tedavisinde kullanılır derken, Dolven'in prospektüsünde, kullandığı yerler başlıklı bölümde; Dolven hafif ve orta dereceli ağrıların giderilmesinde ve ateşin düşürülmesinde kullanılır. Soğuk algınlığına bağlı ağrı ve sızılarının giderilmesi ve ateşin düşürülmesi, baş ağrıları, diş ağrıları, diş müdahalelerine bağlı ağrılar, adele ağrıları ve adet sancısındaki kramp ve ağrılar Dolven'in kullanım alanı içinde bulunur, deniyordu. Yine Artril'in prospektüsünde, özellikleri başlıklı bölümde; Antiromatizmal, Antienflamatuvar özelliklerden hiç bahsedilmeyip, analjezik, antipiretik özellikler tanıtılmakta.

Bu iki prospektüsü yan yana koyun, formül isminin üzerini kapatın ve herhangi birilerine okutun. Size bu iki ilacın çok farklı şeyler olduğunu söyleyecektir.

İbuprofen'in antiromatizmal, antienflamatuvar, analjezik ve antipiretik etkileri kabul. İbuprofen de bu dört özellik var, ama anlayamadığım nokta şu; 200mg. İbuprofen beyaz kutuya girince, y a l n ı z analjezik, antipiretik. Turuncu kutuya girince, antienflamatuvar, antiromatizmal, analjezik etkiye n a s ı l sahip oluyor ?

Ambalajın etken maddeyi böylesine etkilediğini bilmiyordum doğrusu. (Acaba ibuprofeni yeşil kutuya koysak AIDS e çare olur mu ki ?)

İbuprofeni birde literatürlerden incelediğimizde; antiromatizmal, antienflamatuvar, analjezik ve antipiretik özellikleri USP, Remington's Pharmaceutical sciences, Martindale gibi farmakopelerde de görüyoruz, ama bu dört özellik birbirinden ayrılmadan, Artril ve Dolven'de olduğu gibi farklı tarif yapılmadan.

USP DI Fifth Edition 1985 Advice for the Patient II'yu incelerken ilginç bir yer daha göze çarpıyor. "200 mg ibuprofen reçetesiz kullanılabilir" Aynı konuyla başka bir yerde daha karşılaşabilirsiniz. Rasyonel Tedavi Yönünden Tıbbi Formakoloji (cilt : 2 1985 Prof. Oğuz KAYAALP) " İbuprofen, Fenil propionik asit türevleri içinde ilk bulunandır. Analjezik, antipiretik ve antienflamatuvar etkinliği diğer fenil propionik asit türevlerine ve indomethasin'e oranla zayıftır....

Bazı ülkelerde ibuprofen, aspirin ve asetaminofen gibi, reçetesiz satılan analjezikler kategorisine alınmıştır. İbuprofen osteoartrit ve romatoid artrit tedavi-

sinde kullanılır. Dismenoreye karşı etkili olabilir. (-olabilir- olur kesinliği yok.) Günde mutad olarak 4 kez 400 mg. dozunda ağzından uygulanır.

Şimdi! Bu bilgilerden sonra benim anladığım (Ben farmakolog değilim, uzmanlığı olmayan eczane eczacısıyım.) İbuprofenin analjezik, antipiretik özelliği birinci sırada yer almamaktadır.

Öyleyse Dolven neden çıktı ? Aynı etken maddeyi içeren Artril varken neden birden Dolven ?

Üstelik ilacın kullanım alanında (yanlış şeyler söylemeden, ama saptırarak) farklı hedef göstererek.

Neden, neden, neden

Bu kez aklıma, bu ilacın ekonomik yanını incelemek geliyor. Aklım yıllar öncesine gidiyor. Üç beş yıl önce gümrüklerimizde ibuprofen ile ilgili bir olay yaşanmıştı. Gümrüğe gelen, bir firmanın ibuprofenin bilinen başka bir firma çekmişti.

Bu ibuprofen çok kıymetli bir madde ki, insanı mahkeme kapılarına bile götürebiliyor, bu pazarda kavga vermeye değer bir etken madde demek ki.

Artril bu pazarda hedefe ulaşamadı anlaşılan ki elbise değiştirip Dolven adı ile pazardan pay almaya çalışacak.

İşte ülkemizdeki ilaç ve ilacın hali.

Hastayı iyileştirme amacını taşıması gereken ilaç, üreticisinin gözünde kârdan başka hiç birşey değil demekki. Kazanç getirmiyorsa mevcut ürününe pazarı yeni baştan yarat. Yeter ki kârlı olsun.

Aklıma bir de O.T.C. geliyor. Avrupa Topluluğuna başvurmuz olduğu için, sağlık sistemimizde onarına benzetme çabamız var ya, o nedenle O.T.C. ilaçlarda hızlı bir çalışma da başladı.

Düşünüyorum da, Dolven O.T.C. ye bir hazırlık mı ki acaba ?

Yukarıda bahsetmişim, USP DI 200 mg. ibuprofenin reçetesiz kullanılabileceğine işaret ediyor.

Dolven'i bugünden pazara sokarsın, O.T.C. gerçekleşince elinde hazır ürünün olur. İki yıl sonra da süpermarketlere indirirsin, olur biter. Erken kalkan tez yol alır demiş atalarımız.

İlgililer, yetkililer, bilenler! Görün Türkiye'de olacak O.T.C. yi. Görün Türkiye'de hapın halka nasıl yutturulduğunu. Görün, elinizi vicdanınıza koyup görün ve izleyin.

A.T. ülkelerinde O.T.C. nin uygulanıyor olması, Türkiye'de de uygulanabileceğini göstermez.

Gelişmiş ülkelere göre olan doğru, bizim gibi az gelişmiş ülkelere de doğru olacak anlamına gelemmez.

O.T.C. belli bir sosyal, kültürel ve ekonomik yapının üzerine inşaa edilmiş bir sağlık sisteminin pek te önemli olmayan bir parçasıdır.

Dolven'in O.T.C. ye girdiğini düşünelim bir an; literatürleri incelediğimizde ibuprofenin peptik ülserlerde kullanılmaması gerektiğini, kesin bir ifade ile görürüz. Açın Dolven'in prospektüsünü peptik ülserlerde dikkatle kullanılmalıdır, deniyor. Herhalde pazar payını

etkiler kaygusu ile, "kullanılmamalıdır"denemiyor, "dik-katle kullanılmalıdır" deniyor. Kesinlikle yok. Bu ilacın reçetesizler grubuna alındığını düşünün, Türkiye'de bu şekilde tanıtılan bir ilacı O.T.C. içinde düşünün. Hatta bir de bu ilacın süpermarketlere indiğini, vatandaşın sağlığını düşünün. Onca düşünmeyenler arasında bir kez düşünün. Olabilecekleri aklınıza getirin.

İlaç üretiminde, ölçü yalnızca kâr olmamalı.

1984 yılında ilaç fiyatlarını serbest bırakan kararname, o dönemin Sağlık Bakanı Aydın'ın demeçleri vardı. "İlaç fiyatlarının serbest bırakılması ile rekabet oluşacaktır, üretici yatırıma yönelecektir." diye. Bu mudur yatırım? Bu mudur rekabet?

Bu önlemler mi ilacı iyiye götürecektir?

Mevcut ürünün, kullanım alanını değiştirerek, pazarlama oyunları ile tekrar piyasaya sürmek mi Türkiye'de ki ilacı iyiye götürecektir. Birilerinin lehine iyiye giden şeyler var kuşkusuz, ama kimin lehine?

Yine ilaç fiyatlarının serbest bırakıldığı dönemde, paralı ilanlar fiyaskosunun hemen sonrasında, Türkiye İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası Başkanı olarak, Sayın Nejat Eczacıbaşı'nın 22 Eylül 1985 tarihli Milliyet Gazetesinde bir röportajı vardı.

- Sağlık Bakanı kendini gösterecek, Özal Hükümeti "Bak ben ithalatla ortalığı nasıl adam ediyorum" diyecek diye, miadı dolmuş ilaç getirilmeyecekse buyur ithalatı serbest bırak.

Nerede o demeç, unutuldu mu? Unutulmadıysa bu Dolven nedir.

Yine aynı röportajdan bir bölüm, Sayın Eczacıbaşı anlatıyor;

- Bak bugün ne oldu. Bakanın müşaviri olan hanım aradı. Kuveyt heyeti için Ankara'ya çağırıldı.

"Gelemem, çünkü biz günlerdir bakanımızın yapması gereken görevi yapmaktayım" dedim. "Toplumu basından yararlanarak, gerçekleri yansıtmaya görevini bana bakanımız yapması lazımken, ben yapıyorum" dedim.

İşte ülkemizdeki ilaç sanayinin iç yüzü. Paralı ilanlarla savunmayı Sağlık Bakanımızın yapması lazım mı da, Bakanın bu görevini kendileri yapıyor mu. Nedir bu cesaret, Devletin Sağlık Bakanına kendi icatleri, bir görevi yakıştırma çabasına cesareti veren kaynak nedir? Herhalde parasal güç.

Önceki bültenlerimizden birinde izlemiştik. İlacın imal tarihi, ruhsat tarihinden daha önceki bir tarih. Demek ki bu güç o kadar emin ki ruhsat alabileceğinden önce ilacı imal edip, ruhsatı arkadan, formalite yerine gel-sin diye çıkartabiliyor.

İşte ülkemizdeki ilaç sanayii. Yalnızca kâr etmek, ama mutlak kâr etmek üzerine kurulmuş bir sanayi.

Dolven kutusuna şimdi de başka bir açıdan bakalım neler göreceğiz.

İspençiyarı Tıbbi Müstahzarlar Kanunu Madde:13

Müstahzarları öğme yolunda ve bunlara malik olmadıkları şifa hassaları tıp veya mevcut şifai tesirleri

büyütmek suretiyle sabit veya müteharrik sinema filmleri, ışıklı veya ışiksiz ilan, radyo veya herhangi bir vasıta ile reklam yapılması memnudur. Şu kadar ki tarifname ve gazetelerde ".....hastalıklarında kullanılması faydalıdır." şeklinde ilanlara müsaade olunabilir. Ancak reçetesiz satılmasına müsaade edilmeyen müstahzarların tıbbi mecmualardan başka yerlerde reklamları yapılamaz. Reklam numunelerinin önceden Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekaletine tasvip edilmeleri lazımdır.

Bir müstahzarın ilmi vasıfları hakkında hazırlanmış olan filmler Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletinin münasebetiyle ve teyin edeceği yerlerde gösterilebilir.

1262 sayılı yasa 26 Mayıs 1928 tarihlidir, eski bir yasadır, AMA HALEN YÜRÜRLÜKTEDİR. BU YASAYA AYKIRI OLAN DAVRANIŞLAR SUÇ TEŞKİL ETMEKTEDİR.

20.6.1987 tarihli gazetelerde yaklaşık çeyrek sayfa, renkli bir "reklam" vardı. Gazetelerde sık sık gördüğümüz, yeni çıkan ilaçları, Doktor, Diş Hekimi ve Eczacılar tanıtmak görevi olan, ilanlardan farklı bir "reklam". Bu reklam 1262 sayılı yasaya aykırıdır. Suç teşkil etmektedir. Bilinçsiz ilaç kullanımı arttıran bir faktördür. Sağlık konusundaki, en basit olayda bile başıboşluğu göstermektedir.

Eczacıbaşı İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. nin ürettiği bu ilaç yeni değildir. Ülkemizde yaklaşık on beş yıldır değişik isimlerle mevcuttur.

Oysa gazete reklamında YENİ diye tanıtılmaktadır.

Dolven ticari isimli bu ilacın piyasaya verilen kutusu üzerinde gibi (yassı olan yüzeyinde) Dolven 20 Draje, analjezik, Antipiretik, Eczacıbaşı yazılından başka hiç bir ibare yoktur.

Sayın Doktor, Diş Hekimi ve Eczacılar

etkili ve güvenilir

- ağrı giderici
- ateş düşürücü

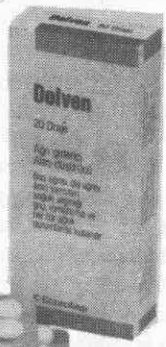
yeni

Dolven Draje

20 drajelik blister ambalajlarda piyasaya sunulmuştur.

Eczacıbaşı

*Dolven, alışkanlık yapmadığından normal hekim reçetesiyle satılır

Oysa gazete reklamlarında; tüketimi arttırmayı hedefleyen, halka dönük bu reklamda; yalnızca bu reklam için hazırlanmış bir Dolven kutusu vardır ve üzerinde "Dolven 20 Draje Ağrı giderici, Ateş düşürücü, Baş ağrısı, Diş ağrısı, adet sancıları, soğuk algınlığı, grip, romatizma ve her türlü ağrılı durumlarda kullanılır." ibaresi okunmaktadır.

Piyasaya verilen Dolven kutusu üzerinde bu sözlerin hiç biri bulunmamaktadır. Zaten bulunmamalıdır da. Bu halkı yanıltmaktadır. Tüketimi arttırmaktır. İnsan sağlığını düşünmeden yalnızca kazancı düşündürmektir, olmalıdır. Dünyada hiç bir şey insan sağlığından ö-nemli değildir.

Bu reklam son derece profesyonelce, daha fazla tüketim için hazırlanmıştır. Reklamdaki Dolven ile piyasaya verilen Dolven kutuları son derece farklıdır. Reklamda soğuk algınlığı, grip ilacı da imişçesine gösterilmektedir. Oysa Dolven'in böyle bir etkisinden piyasaya verilen Dolven prospektüsünde hiç bir bahis yoktur. Böyle bir etki literatürlerde de gememektedir zaten.

Yine reklamdaki "Dolven alışkanlık yapmadığından normal hekim reçetesi ile satılır." ibaresi, halkı ilgilendiren bir bilgi değildir. Doktor, Diş Hekimi ve Eczacıyı ilgilendiren bir bilgidir. o nedenle bu ibarede bilinçsiz ilaç kullanımını ve tüketimi artırıcı faktördür. 1262 sayılı yasanın 13 maddesine aykırı bir yayındır.

Bu olay Türkiye'de ilaç sanayiinin, ne kadar sanayi olduğunu gösteren çarpıcı bir örnektir ve yalnızca biridir. (Dolven kutusuna bakış açımızı birkaç derece daha değiştirelim isterseniz;)

Bu olayın talihsiz bir yanıda; Dolven'in Eczacıbaşı Firmasına ait olmasıdır. Bilindiği gibi Eczacıbaşı Firması, Türkiye İlaç ve Kimya endüstrisi İşverenleri Sendikası Başkanı Sayın Nejat Eczacıbaşı'nındır.

Sayın Eczacıbaşı bu konuda hassastır oysa... veya biz öyle biliyorduk. Yine 1985 yılında Milliyet Gazetesinde Yener Süsoy ile yaptığı söyleşide, İLAÇ ve REKLAM başlığı altında, bakın şöyle söylüyordu;

Y.S.- İlaç reklamında Merhum Refik Saydam yasaklamıştı.

N.E.- Evet; "ilaçta reklam olmaz" dedi. Adamın biri çıkar, kansere ilaç buldum der, bir kaç gün içinde servetini yapar, dur deyinceye kadar geçip gider diye düşündü. Amerika'da böylesi olaylar yaşandı..... Bunlarla ifade etmek istiyorum. Refik Saydam, uzak görüşlü bir kişi olarak bu bakanlığın temelini çok sağlam esaslara göre kurdu.

Nerede 1985 yılında "İlaçta reklam olmaz" diyen Eczacıbaşı, nerede 1987 yılında profesyonelce "ilan" adı altında reklam yapan Eczacıbaşı?

Aslında Sn. Eczacıbaşı reklam işini çok iyi bildiğini 1980 yılında kanıtlamıştır.

İngiltere'de yayımlanan ve ciddi iş çevrelerinin dikkatle okuduğu Financial Times'ın Şubat 1980-tarihindeki bir nüshasında Eczacıbaşı Holding'i tanıtırken Eczacıbaşı kelimesini okura özümsetebilmek için ilginç bir

yöntem bulmuş :

Edge-za-qee-ba-she

İngilizce olarak bu beş heceyi okuyun bakalım ne çıkıyor? Güzel buluş doğrusu, kutlanmaya değer.

Dolven kutusuna bakarken düşünüyorum, acaba ibuprofen'in analjezikler arasında Aspirin'in yerini alacağı gibi bir duygu mu var içlerinde? Olabilir, neden olmasın bu gibi oluşumlar doğaldır. İlaçların endikasyon alanları, prospektüsüne yazıldıkları gibi kalmazlar, yeni endikasyon alanları keşfedilebilir. O ilacın yeni edikasyon alanında kullanıma hazırlanması doğal hatta insan için güzeldir. Amaaa güzel olayın, önce kazanma hırsı ile yapılan iş'tir.

Dolven'de bu açık seçik net bir şekilde görülmektedir.

Tam bu yazıma nokta koyarken, postadan bir tanıtım broşürü aldım: SIMILAC bebek maması. Perakende satış fiyatı 5.000.TL. 24 adet SIMILAC karşılığında iki dalgalı radyo, 48 adet siparişi karşılığında üç dalgalı radyo. Satışı özendirmek için, ince ince hesaplar yapılmış hediyenin dışında bir kolide eczanenin karlılığı yazılmış.

Tam bir reklam, tam bir pazarlama. SIMILAC hakkında en küçük bilimsel bir bilgi yok. Dünyaca ünlü Abbot Firması tarafından hazırlanmış, bilmem kaç gramlık teneke kutudaymış. Tüm bilgi bu. Radyo uğruna tanımadığın bebek mamasını al, öve, öve sat.

Bu çirkinliklere zaman zaman bizleri de alet ediyorlar ne yazık ki. Ne uğruna?

Daha sağlıklı nesil yetiştirmek için mi?

Hayır. Daha çok kazanmak için. Daha büyük firma olmak için.

Onlar da haklı aslında. Sen en büyük olmasan, başka büyük olma heveslileri seni ezer. Kurulan ekonominin temeli bu.

Duyduğuma göre ;

"Gelecek sayıda yine bir şeyler yazacak dergi. Bir resmi kurumun ödeme yöntemleri, ilaçların kutu, isim,prospektüs, formül değişiklikleri ve daha neler neler... Neler oluyorsa onları yazacaklarmış. Yazsınlar tabii... Hiçbir şey olmasa da arşive geçer. İbret vesıkası diye...."